

СИЛАБУС

до навчальної дисципліни

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 015 Професійна освіта (Охорона праці)
за освітньою програмою Професійна освіта (Охорона праці, технічна творчість)

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу	Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи
Мова викладання	українська
Викладачі	Панчук Олег Петрович
Профайл викладачів	https://mvf.kpnu.edu.ua/
E-mail	panchuk.op@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODL	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=5086
Консультації	

2. Анотація до курсу

Вивчення навчальної дисципліни «Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи» здійснюється відповідно до освітньо-професійної програми «Професійна освіта (Охорона праці, технічна творчість)» підготовки бакалаврів за спеціальністю 015 Професійна освіта (Охорона праці). Дисципліна відноситься до циклу дисциплін, компонент дисциплін самостійного вибору навчального закладу з професійної підготовки.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи» є проаналізувати стан профорієнтаційної роботи, уточнити, виявити, перевірити, відкрити зміст, форми і методи профорієнтаційної роботи; оволодіння студентами теоретико-методологічними засадами та науковим апаратом професійної орієнтації; опанування методиками діагностики професійних інтересів, намірів, спрямованості, схильностей та здібностей особистості; розвиток умінь з надання науково-обґрунтованих рекомендацій щодо можливості проектування та реалізації освітньо-професійних планів особистості; закріплення отриманих знань, набуття вмінь та навичок профорієнтаційної роботи в умовах закладу освіти.

Програма навчальної дисципліни містить один змістовий модуль.

3. Мета та цілі курсу

Мета вивчення навчальної дисципліни – полягає у підготовці майбутніх фахівців до проведення профорієнтаційної роботи у навчально-виховному процесі.

Основні підходи до вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни ґрунтується на партнерській співпраці викладачів і студентів, особистісно орієнтованому підході до освіти, принципі систематичності та послідовності в освіті, аналітико-синтетичній професійно спрямованій діяльності студента.

4. Формат курсу

Комбіноване навчання (очний курс з елементами дистанційного навчання).

5. Результати навчання

Програмні компетентності навчання:

СК 06 Здатність до проектування й реалізації стратегії розвитку професійного навчального закладу в умовах конкурентного освітнього середовища;

СК 02 Здатність проектувати й проваджувати професійну освіту та професійно-педагогічну діяльність в полікультурному освітньому просторі

СК 13 Здатність на практиці здійснювати ефективну професійну взаємодію, що сприяє вирішенню широкого спектру задач (психолого-педагогічних, соціальних, у сфері безпеки життєдіяльності та охорони праці).

Здатність проектувати власну педагогічну систему у професійній діяльності, застосовувати інноваційні технології та передові методи організації творчої діяльності;

ПРН 10 Уміння організовувати та проводити навчально-тренувальні заняття з відпрацювання дій за можливими аварійними ситуаціями.

ПРН 15 Володіння досвідом проведення занять з фахових дисциплін в закладах.

Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- сутність професійної орієнтації, її предмет, мету і завдання;
- зміст, структуру, концепцію, тенденції, закономірності, принципи та критерії оцінки профорієнтаційної роботи;
- конкретні види професійної діяльності, класифікацію професій та основи професіографії;
- особливості професійного самовизначення учнівської молоді: мету і завдання, зміст, мотиви, форми й методи, засоби, умови та результати.

вміти:

- визначати профорієнтаційні можливості навчальної та позанавчальної діяльності учнів, готувати профінформаційний матеріал, враховуючи вікові та індивідуальні особливості в профорієнтаційній роботі;
- застосовувати з учнями професіорграфічний матеріал та

застосовувати отримані знання на практиці;

- проводити діагностику професійних намірів, інтересів і нахилів, професійних здібностей учнів;

- надавати своєчасну професійну консультацію щодо вибору профілю навчання та подальшого шляху в комплексі з іншими профорієнтаційними заходами

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	4	
Семестр вивчення	8	
Кількість кредитів ЄКТС	4	
Загальний обсяг годин	120	
Кількість годин навчальних занять	40	
Лекційні заняття	20	
Практичні заняття	20	
Семінарські заняття	-	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна та індивідуальна робота	80	
Форма підсумкового контролю	Залік	

7. Пререквізити курсу

Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення 8 тем, з яких 8 висвітлюються в процесі лекційних занять і 8 тем на практичних заняттях. Організація навчання передбачає цілеспрямовану самостійну роботу студентів, виконання практичних завдань аналітичного, узагальнюючого характеру.

8. Політика курсу

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 Теорія та методика профорієнтаційної роботи

Тема 1. Історія виникнення і сучасний стан розвитку професійної орієнтації

Предмет і завдання курсу. Життєве і професійне самовизначення особистості. Людина як найвища цінність. Професійна орієнтація. Етапи становлення та розвитку професійної орієнтації. Сучасний стан та тенденції розвитку професійної орієнтації в Україні. Основні поняття професійної орієнтації.

Тема 2. Теоретичні основи професійної орієнтації особистості

Місце профорієнтаційної роботи у педагогічній діяльності. Вимоги до

профорієнтаційної компетентності вчителя. Концепції профорієнтації: діагностична, виховна, трудової активності, особистісна. Основні документи, які регламентують профорієнтаційну роботу: Закон України «Про освіту», Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття), Положення про організацію професійної орієнтації населення, Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається.

Тема 3. Мета, завдання, форми і методи професійної орієнтації особистості

Мета й завдання профорієнтаційної орієнтації, форми та методи, за якими проводиться профорієнтаційна робота. Принципи професійної орієнтації. Компоненти системи професійної орієнтації. Функції професійної орієнтації та зв'язок між ними. Етапи професійної орієнтації.

Тема 4. Професіографія як методична основа професійної орієнтації особистості

Мета і завдання професіографії. Принципи професіографії. Методи професіографії. Професіограма. Структура професіограми. Психограма. Професіографічна картка. Способи ознайомлення учнів з професіографічними матеріалами. Технологія залучення учнів до збору професіографічної інформації. Класифікація та опис професій: галузева, міжнародна, технологічна. Психологічні класифікації професій: за предметом праці, метою, знаряддями, умовами (Е.О.Клімов), за типами професійного середовища і типами особистості (Дж. Голланд). Формула професії.

Тема 5. Психодіагностика у системі професійної орієнтації особистості

Мета і завдання професійної діагностики. Методи вивчення індивідуальних особливостей школярів: спостереження, анкетування, тестування, рейтинг, бесіда, узагальнення незалежних характеристик. Апаратні методи, їх застосування в професійній діагностиці. Бланкові методики, їх характеристика.

Структура особистості. Методики для вивчення професійної спрямованості. Профорієнтаційна характеристика особистості, її зміст і структура. Етика і педагогічний такт у ході професійної діагностики.

Тема 6. Професійна консультація особистості

Професійна консультація як компонент системи професійної орієнтації. Мета і завдання професійної консультації. Етапи професійної консультації та методика проведення. Типи, форми і методи професійної консультації. Профконсультаційна бесіда як основна форма професійної консультації.

Залежність змісту професійної консультації від рівня проведення професійної просвіти і професійної діагностики. Типи ситуацій професійної консультації. Врахування вікових і індивідуальних особливостей учнів у професійній консультації. Профорієнтаційний висновок, його структура.

Тема 7. Зміст та методика проведення профорієнтаційної роботи в процесі трудового навчання. Застосування ігор, ігрових елементів, інформаційних технологій та методика їх застосування в профорієнтаційній роботі

Зміст навчальної дисципліни як джерело профінформаційної інформації. Профорієнтаційний аналіз навчальної програми курсу. Планування навчальної профорієнтаційної роботи. Форми, методи і засоби профорієнтаційної роботи в процесі трудового навчання. Планування роботи з професійної орієнтації вчителем-предметником. Специфіка проведення професійної орієнтації у процесі вивчення окремих профілів.

Тема 8. Результативність та критерії оцінювання профорієнтаційної роботи

Визначення показників результативності та розробка критеріїв оцінювання профорієнтаційної роботи.

Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Єгорова Є.В. Професійна орієнтація: підручник [для студентів] / Єгорова Є.В., Ігнатович О.М., Кобченко В.В., Литвинова Н.І., Марченко І.Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В.В., Татаурова-Осика Г.П., Шевченко А.М.; [за ред. О.М. Ігнатович]. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. – 240 с.
2. Янцур М.С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи. Курс лекцій : навчальний посібник / М.С. Янцур. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.
3. Янцур М.С. Практикум з професійної орієнтації і методика профорієнтаційної роботи : навчальний посібник / М.С. Янцур. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 216 с.

Додаткова:

1. Практические занятия по психологии / под. ред..А.В. Петровського. – М.: Просвещение, 1972 – 132 с.
2. Айзенк Г. Проверьте свои способности. – М.: Мир, 1972. – 176 с.
3. Захаров Н.Н. Профессиональная ориентация школьников. – М.: Просвещение, 1988.
4. Захаров Н.Н., Симоненко В.Д. Профессиональная ориентация школьников. – М.; Просвещение, 1989.

5. Калугин Н.И., Сазонов А.Д., Симоненко В.Д. Профессиональная ориентация учащихся. – М.; Просвещение, 1983.
6. Методика индивидуальной профконсультации / Отв. Редактор В.Г. Каневец. – М.: Высшая школа, 1982 – 175 с.
7. Профессиональная ориентация учащихся / А.Д. Сазонов, В.Д. Симоненко, В.С. Аванесов, Б.И. Бухолов; под ред. А.Д. Сазонова. – М.: Просвещение, 1988. – 223 с.
8. Профконсультационная работа со старшеклассниками / под. ред. Б.А. Федоришина. – Киев: Радянська школа, 1980. – 158 с.
9. Школа и выбор профессии / под. ред.. В.А. Полякова, С.Н. Чистяковой, Т.Г. Агаповой. – М.: Педагогика, 1987. – 176 с.
10. Климов Е.А. Как выбирать профессию. – М.: Просвещение, 1984. – 160 с.
11. Мир профессий. Человек-природа / Сост. С.Н.Левиева. – М.: Молодая гвардия, 1985. – 384 с.
12. Мир профессий. Человек- техника / Сост.В.Е. Гаврилов – М.: Молодая гвардия, 1987. – 350 с.
13. Мир профессий. Человек- художественный образ / Сост А.И. Смирнов.– М.: Молодая гвардия, 1987. – 383 с.
14. Мир профессий. Человек-человек / Сост. Р.Д. Каверина. – М.: Молодая гвардия, 1986. – 300 с.
15. Профессии рабочих: Справочник. – Минск: Главная редакция Белорусской советской энциклопедии, 1980. – 494 с.
16. Симоненко В.Д., Демидчик В.Г. Профессии промышленного производства: Профессиограммы. – Киев: Радянська школа, 1983. – 175 с.
17. Павлютенков Е.М. Формирование мотивов выбора профессии. – Киев: Радянська школа, 1980 – 143 с.

Інформаційні ресурси

1. Презентаційні матеріали.
2. Програмне забезпечення.
3. Інтернет-ресурси.

9. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання. Поточне оцінювання здійснюється на підставі якісного аналізу теоретичних знань здобувача вищої освіти, виконання студентом практичних завдань та самостійної роботи. Враховується рівень сформованості програмних компетенцій навчання.

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, захисту лабораторних досліджень, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;

- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань;
- захист лабораторних досліджень.

Критеріями оцінки є:

Усні відповіді:

- Повнота розкриття питання;
- Логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, вміння формулювати висновки;
- охайність оформлення письмової роботи.

Кількісне оцінювання результатів навчання

Поточний контроль та самостійна робота (70 балів)			МКР	Сума
Змістовий модуль 1				
Поточний контроль	Самостійна робота	ІНДЗ	30	100
30 балів	20 балів	20 балів		

Поточний контроль (30 балів)

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на практичному занятті – **12 балів** за одну тему (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планами практичного заняття).

Контроль за самостійною роботою (20 балів)

Контроль за самостійною роботою відбуватиметься за допомогою бесіди (опитування), письмових відповідей та перевірки конспекту.

На самостійне опрацювання відведено 20 питань. За правильну відповідь нараховується **1 бали**, за неправильну – **0 балів**.

Індивідуальні завдання (20 балів)

ІНДЗ – це позааудиторна самостійна робота студента навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яка використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням підсумкового екзамену або заліку із відповідної навчальної дисципліни.

Метою ІНДЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчальної дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи.

ІНДЗ - це завершена теоретична або практична робота в межах програми навчальної дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, сформованих у процесі опанування навчальною дисципліною та охоплює декілька тем або зміст навчальної дисципліни загалом.

Орієнтовні види ІНДЗ:

- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим студентом планом (як виняток для студентів денної форми навчання з коротких навчальних курсів та для студентів заочної форми навчання);
- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики (як виняток для студентів денної форми навчання з коротких навчальних курсів та для студентів заочної форми навчання);
- розв'язування та складання розрахункових або практичних (наприклад, ситуативних) завдань різного рівня з теми (модуля) або дисципліни;
- анотація прочитаної додаткової літератури з дисципліни, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;

За результатами практичних занять студент може отримати від 18 до 30 балів. Самостійна робота: від 12 до 20 балів. Індивідуальні завдання: від 12 до 20 балів. За написання МКР в студент може отримати від 18 до 30 балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за змістовий модуль складає 100 балів.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Вивчення дисципліни передбачає академічну доброчесність студента, вміння бути самостійним, незалежним, креативним при виконанні самостійних завдань.